

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจิ้ว

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลจิ้ว

อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงานของท้องถิ่นและของชาติ และ จัดให้มี พื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชุมชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติ ให้เป็นปึกแผ่น มั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทาง ศาสนาให้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งช่วย เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลจิ้ว ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้มีข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ไว้ และเพื่อสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษา เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ภูมิปัญญา ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะความเชื่อ และ ศักยภาพในการแก้ปัญหาของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบันอย่างไม่ขาดสายและเชื่อมโยงกันทั้ง ระบบทุก ด้าน

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเทคนิคการตัดสินใจ ผลงานงานของบุคคล อันเกิด จากการสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็น อย่างดีสามารถ แก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้ ในการ แก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัย ศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ เป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการ แก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ความต่างกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และ ความสามารถ โดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้และความสามารถ ในระดับท้องถิ่นซึ่งมี ขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ภาษาอีสานเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญา หรือเป็นผู้นำภูมิปัญญาต่างๆมาใช้ ประโยชน์จนประสบความสำเร็จ มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของภูมิปัญญาในแต่ละด้านนั้นๆ ให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ใน การดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้าน คือ บทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้แก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอดกล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถหรือ ภารกิจในการนำภูมิปัญญาระดับชาติไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติ โดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

๑. **ความคิด** เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่เรียกว่า Cognitive System ซึ่งประกอบด้วยระบบประสาท ระบบสมอง และต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่คิดให้แก่ร่างกายและนักมานุษยวิทยาเชื่อว่าทำงานอยู่นอกเหนือจากการบงการของร่างกาย หมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นจินตนาการและผลของการวิเคราะห์และสังเคราะห์จาก สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้จะเป็นแหล่งสำคัญหรือที่มาของ ความรู้อันเป็นองค์ประกอบของภูมิปัญญาในลำดับถัดไป

๒. **ความรู้** มีการนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น องค์ความรู้ ภูมิรู้ ปรากฏอยู่ในแนวคิด ทฤษฎีญาณวิทยาที่ว่าด้วยทฤษฎีแห่งความรู้ การสืบค้นกำเนิดแห่งความรู้ และธรรมชาติของความรู้ การหาคำตอบว่าตรง กับความเป็นจริงหรือไม่ หรือว่าความรู้เป็นเพียงการพิจารณาเทียบเคียง ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและยังสืบค้น ความรู้เรื่องกาล (Time) อวกาศ (Space) เนื้อสาร (Substance) สัมพันธภาพ (Relation) และความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) องค์ความรู้เป็นหมวด ๆ (Category) ความรู้ หรือองค์ความรู้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของภูมิปัญญาที่กล่าวข้างต้น

๓. **ความเชื่อ** เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งของสังคมมนุษย์ มนุษย์แต่ละกลุ่มมีความเชื่อแตกต่างกันไป ซึ่งความเชื่อก็คือความศรัทธาหรือยึดมั่นถือมั่น ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการดำเนินชีวิตและความมั่นคงของสังคม ความเชื่อมีอยู่หลายระดับทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันอันเป็นความเชื่อโดยทั่วไป และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิญญาณ โลกนี้ โลกหน้า ความดี ความชั่ว นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในภูมิปัญญา

๔. **ค่านิยม** คือ สิ่งที่คนสนใจ ความปรารถนาอยากจะมี อยากจะเป็นที่ยกย่อง สรรเสริญ หรือเป็นสิ่งที่ บังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ มีความรักและมีความสุขเมื่อได้เห็นหรือได้สิ่งเหล่านั้นมา ค่านิยมจึงเป็นพื้นฐานของ การจัดรูปแบบพฤติกรรมที่ปรากฏอยู่ภายใน และแสดงออกเป็นพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ทางกาย วาจา และ ความคิด โดยสรุปค่านิยมเป็นพื้นฐานสำคัญทางภูมิปัญญา เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละสังคม

๕. **ความเห็น** คือ ภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลหรือชุมชน ได้พิจารณาและใคร่ครวญโดยรอบคอบ แล้วจึงลงมติตัดสินใจ ว่าควรแสดงออกในลักษณะอย่างไร เช่น เห็นด้วย ทำตาม ยอมรับ ปฏิเสธ ร่วมมือ กระทำหรือดำเนินการด้วยเห็นว่าดี ชั่ว เหมาะสม ไม่เหมาะสม เป็นบาป เป็นบุญ เป็นต้น ซึ่งความเห็นใน ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นภูมิปัญญาประการหนึ่งที่มีผลสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งกาย วาจา และ จิตใจ

๖. ความสามารถ หมายถึง ศักยภาพและประสิทธิภาพที่มีอยู่ภายในบุคคล เช่น ชุมชนในการที่จะ จัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะเดียวกับสิ่งที่เรียกว่า “พรสวรรค์” ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางกายและ จิตใจร่วมกัน โดยแต่ละคนหรือชุมชนย่อมจะต้องมีแตกต่างกัน เช่น การที่บางคนสามารถปาฐกถาได้ดี ลำดับ เนื้อหาและการแสดงทุกอย่างเป็นที่ชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นผลมาจากความสามารถที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้น ความสามารถจึงเป็นภูมิปัญญาอีกประการหนึ่ง

๗. ความฉลาดไหวพริบ หมายถึง ทักษะที่ปรากฏอยู่ในจิตใจ หรือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ไขป้องกันควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นหรือให้เป็นไป ตามที่ตนเองหรือชุมชนต้องการ

ดังนั้น องค์ประกอบของภูมิปัญญาจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ภูมิปัญญาที่มีอยู่เกิดคุณค่าแก่ความภาคภูมิใจ ซึ่งได้แก่ความคิดที่เกิดจากการจินตนาการจากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคม ความรู้ที่เกิดจากภูมิ ความรู้ที่ได้จากการทดสอบทดลองหลายครั้งจนได้ความรู้ที่แท้จริง ความเชื่อถืออันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีบาปบุญคุณโทษ และจิตวิญญาณเข้ามาเกี่ยวข้องค่านิยมที่คนในสังคมให้การยกย่องเชิดชูว่าเป็นสิ่งดีงาม ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้มีการสืบทอดแก่ลูกหลาน ความเห็นที่เกิดจากพิจารณารอบคอบจากชุมชนจนเกิดการ ยอมรับด้วยความจริงใจ ความสามารถอันเกิดจากพรสวรรค์หรือจากการฝึกฝนจนสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ ความฉลาดไหวพริบการแก้ไขเช่นกัน ย่อมเกิดขึ้นจากจินตนาการ ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ และ ค่านิยม การสั่งสมประสบการณ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว จนสามารถสร้างองค์ความรู้และสังเคราะห์ใหม่ให้มีความก้าวหน้าและนำมาใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของภูมิปัญญา ได้แบ่งความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๔ ประการ คือ

๑. ความรู้และระบบความรู้ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัว แต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้าน มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้าน “รู้อะไร” อย่างเดียวไม่พอต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างไร

๒. การสั่งสมและการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสม และกระจายความรู้ ความรู้นั้นไม่ได้ลอยอยู่เฉย ๆ แต่ถูกนำมาบริการคนอื่น เช่น หมอพื้นบ้าน ชุมชนสั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคน ๆ หนึ่ง โดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้ เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไร หมอคนหนึ่งสามารถสร้างหมอคนอื่นต่อมาได้อย่างไร

๓. การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อน ถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น เราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย

๔. การสร้างสรรค์และปรับปรุงระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่ถูกปรับเปลี่ยนตลอดมา โดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเอง เรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้ และระบบความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนา แก้ปัญหาแนวทาง เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาจแบ่งประเภทของกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการมีความรู้ ความชำนาญ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม และสามารถพึ่งพาตนเอง ในสถานการณ์ต่างได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม การขยายพันธุ์พืช การขยายพันธุ์สัตว์ การปรับใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร เป็นต้น

๒. ด้านอุตสาหกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรสานเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตโดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป โต๊ะ เก้าอี้ เติง โซฟารับแขก รวมถึงการแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

๓. ด้านหัตถกรรม หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน งานทอผ้าด้วยมือ งานเย็บปักถักร้อย งานทำดอกไม้ประดิษฐ์ งานทำดอกไม้จันทน์ งานแกะหนังตะลุง การทำหัวโขน เป็นต้น

๔. ด้านการแพทย์ไทย หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดูแลและรักษาแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร) การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การรักษาโรคแผนโบราณ การรักษาสุขอนามัยร่างกาย การสืบสานตำราสมุนไพร เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลอย่างยั่งยืน

๖. ด้านศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๘. ด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญของท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญา

๑) ด้านพิธีกรรมต่างๆ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงานเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น หมอสูตรขวัญ หมอเรียกขวัญนาค พิธีกวนข้าวทิพย์ เป็นต้น

๒) ด้านโหราศาสตร์ ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงานด้านโหราศาสตร์ เช่น หมอดู หมอทำนายโชตา เป็นต้น

๓) ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ มีผลงานในการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ

๔) ด้านศาสนา ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสั่งสอนคำสอนทางศาสนา ความเชื่อ ดั้งเดิม ที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา เป็นต้น

๕) ด้านผลิตภัณฑ์ใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการนำวัตถุดิบจากธรรมชาติมาใช้ในการผลิตของใช้ในครัวเรือน เช่น น้ำยาล้างจาน ชาสมุนไพร สบู่อาบน้ำ ยาหม้อสมุนไพร เป็นต้น

๖) ด้านอาหารไทย อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการประกอบอาหารไทย

๗) ด้านอาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ผู้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการประกอบอาหารพื้นบ้าน

ประเพณี/วัฒนธรรม

ในเขตพื้นที่ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ตำบลจิ้ว มี ๑๔ หมู่บ้าน มีการนับถือศาสนา ๒ ศาสนา ได้แก่

๑. ศาสนาพุทธ หมู่บ้านที่นับถือศาสนาพุทธได้แก่ หมู่ ๑, หมู่ ๒, หมู่ ๓, หมู่ ๔, หมู่ ๕, หมู่ ๖, หมู่ ๗, หมู่ ๘, หมู่ ๙, หมู่ ๑๐, หมู่ ๑๑, หมู่ ๑๓, และหมู่ ๑๔

๒. ศาสนาคริสต์ หมู่บ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ ได้แก่ หมู่ที่ ๑๒

ซึ่งแยกประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ดังนี้

๑. เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม

ช่วงที่จัด เดือน ธันวาคม

ลักษณะงาน พระสงฆ์จะทำพิธีเข้ากรรมหรือที่เรียกว่า “เข้าปริวาสกรรม” เพื่อทำการชำระมลทินที่ได้ล่วงละเมิดพระวินัยคือ ต้องอาบัติสังฆาติเสส การอยู่กรรมนั้นจะใช้เวลา ๖-๙ วัน ในระหว่างนี้เองชาวบ้านจะเตรียมอาหาร หวานคาวนำ ไปถวายพระภิกษุทั้งเช้าและเพล เพราะการอยู่กรรมจะต้องอยู่ในบริเวณสงบ เช่น ชายป่าหรือที่ห่างไกลชุมชน (หรืออาจเป็นที่สงบ ในบริเวณวัดก็ได้) ชาวบ้านที่นำอาหารไปถวาย พระภิกษุในระหว่างอยู่กรรมนี้เชื่อว่าทำให้ได้บุญกุศลมาก จุดประสงค์ของงานนี้เพื่อให้พระสงฆ์ผู้ต้องอาบัติขั้นสังฆาติเสส (มีความรุนแรงรองลงมาจากอาบัติขั้นปาราชิก) เข้าพิธีกรรมปลงอาบัติด้วยการอยู่ในเขตที่จำกัด เพื่อชำระจิตใจให้สะอาด

๒. เดือนยี่ บุญคุณลาน (บุญกองข้าว)

ช่วงที่จัด หลังฤดูเก็บเกี่ยว

ลักษณะงาน เป็นพิธีกรรมฉลองภายหลังการเสร็จสิ้นการเก็บเกี่ยว ชาวบ้านรู้สึกยินดีที่ได้ผลผลิตมาก จึงต้องการทำบุญ โดยนิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์ในลานข้าวและในบางแห่งจะมีการสู่ขวัญข้าวเพื่อฉลองความอุดมสมบูรณ์ กล่าวขอบคุณแม่โพสพและ ขอโทษที่ได้เหยียบย่ำ พื้นแผ่นดินในระหว่างการทำนา เพื่อความเป็นสิริมงคลและให้ผลผลิตเป็นทวีคูณในปีต่อไป

๓. เดือนสาม บุญข้าวจี้

ช่วงที่จัด หลังวันมาฆบูชา

ลักษณะงาน เป็นประเพณีที่เกิดจากความสมัครสมานของชุมชนชาวบ้านจะนัดหมายกันมาทำบุญร่วมกันโดยช่วยกันปลูกผามหรือปะรำ เตรียมไว้ในตอนบ่าย ครั้นเมื่อถึงรุ่งเช้าในวันต่อมาชาวบ้านจะช่วยกันจี้ข้าว หรือปักข้าวและตักบาตรข้าวจี้ร่วมกัน หลังจากนั้นจะให้มีการเทศน์นิทานชาดก เรื่องนางปทุมทาสีเป็นเสร็จพิธีชาวบ้านจะนำข้าวจี้ (ข้าวเหนียว) นึ่งสุก ปั้นเป็นก้อนเท่าไข่เปิดไข่ไก่ ทาเกลือ นำไปเสียบไม้ย่าง จากนั้นตีไข่ทาให้ทั่วแล้วย่างจนไข่สุกและถอดไม้ออกนำน้ำตาลอ้อยยัดใส่ตรงกลางเป็นไส้ นำไปถวายพระสงฆ์ในช่วงฤดูทำนาแล้วเพื่อเป็นการทำบุญ

๔. เดือนสี่ บุญพระเวส

ช่วงที่จัด เดือนมีนาคม ข้างขึ้นหรือข้างแรมก็ได้

ลักษณะงาน “บุญผะเหวด” เป็นสำเนียงชาวอีสานที่มาจากคำว่า “บุญพระเวส” หรือพระเวสสันดร เป็นประเพณีตามคติความเชื่อของชาวอีสานที่ว่า หากผู้ใดได้ฟัง เทศน์เรื่องพระเวสสันดรทั้ง ๑๓ กัณฑ์จบภายในวันเดียว จะได้เกิดร่วมชาติภพกับพระศรีอริยเมตไตรย บุญผะเหวดนี้จะทำติดต่อกันสามวัน วันแรกจัดเตรียมสถานที่ตกแต่ง ศาลาการเปรียญวันที่สองเป็นวันเฉลิมฉลองพระเวสสันดร ชาวบ้านรวมทั้งพระภิกษุสงฆ์จากหมู่บ้านใกล้เคียงจะมา ร่วมพิธีมีทั้งการจัดขบวนแห่เครื่องไทยทานฟังเทศน์และแห่พระเวส โดยการแห่ผ้าผะเหวด (ผ้าผืนยาวเขียนภาพเล่าเรื่องพระเวสสันดร) ซึ่งสมมติเป็น การแห่พระเวสสันดรเข้าสู่เมือง เมื่อถึงเวลาค่ำจะมีเทศน์เรื่องพระมาลัย ส่วนวันที่สามเป็นงานบุญพิธี ชาวบ้านจะร่วมกันตักบาตรข้าวพันก้อน พิธีจะมีไปจนค่ำ ชาวบ้านจะแห่แห่น พ้อนรำตั้งขบวนเรียงรายตั้งกัณฑ์มาถวายอาสนสงฆ์อีกกัณฑ์หนึ่ง จึงเสร็จพิธีมูลเหตุของพิธีกรรมพระสงฆ์จะเทศน์เรื่อง เวสสันดรชาดกจนจบและเทศน์จากเรื่องในหนังสือมาลัยหมื่นมาลัยแสนกล่าวว่า ครั้งหนึ่งพระมาลัยเถระได้ขึ้นไปไหว้พระธาตุเกษแก้วจุฬามณี บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์และได้พบปะสนทนากับพระศรีอริยเมตไตรย ผู้ที่จะมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตและพระศรีอริยเมตไตรยได้สั่งความมากับ พระมาลัยว่า “ถ้ามนุษย์อยากจะได้พบและร่วมเกิดในศาสนาของพระองค์แล้วจะต้องปฏิบัติตนดังต่อไปนี้ คือ”

๑. จงอย่าฆ่าพ่อตีแม่ สมณพราหมณ์
๒. จงอย่าทำร้ายพระพุทธเจ้า และยุยงให้สงฆ์แตกแยกกัน
๓. ให้ตั้งใจฟังเทศน์เรื่อง พระเวสสันดรให้จบในวันเดียวด้วยเหตุที่ชาวอีสานต้องการจะได้พบพระศรีอริยเมตไตรยและเกิดร่วมศาสนาของพระองค์จึงมีการทำบุญผะเหวดขึ้นเป็นประจำทุกปี

๕. เดือนห้า บุญสงกรานต์

ช่วงที่จัด เมษายนช่วงสงกรานต์

ลักษณะงาน จัดให้มีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนห้า ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยมาตั้งแต่โบราณ ในวันขึ้นปีใหม่ของไทยมาแต่โบราณ ในวันนี้พระสงฆ์นำพระพุทธรูปออกจากโบสถ์มาไว้ที่หอสงฆ์ ตอนบ่าย ชาวบ้านจะนำน้ำอบ น้ำหอม มาร่วมกันสงฆ์นำพระพุทธรูปที่หอสงฆ์ จากนั้นก็ออกไปเก็บดอกไม้มาจัดประกวดประชันในการบูชาพระ ระหว่างนี้ ชาวบ้านจะพากันเล่นแคน ฉิ่งฉาบ เพื่อความสนุกสนานรดน้ำดำหัวญาติผู้ใหญ่ และเล่นสาดน้ำกัน โดยชาวบ้านอาจเล่นสนุกสนานถึง ๑๕ วัน เป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่อีกงานหนึ่ง

๖. เดือนหก บุญบั้งไฟ

ช่วงที่จัด เดือนหกก่อนฤดูกาลทำนาจะมาถึง อย่างเข้าฤดูฝน

ลักษณะงาน เป็นประเพณีที่เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับแถน เมื่อถึงเดือนหกเริ่มต้นการทำนาชาวบ้านจะจุดบั้งไฟเป็นการบูชาขอให้พญาแถนบันดาล ฝนให้ตกลงมา ประเพณีบุญบั้งไฟเป็นกิจกรรมร่วมกันของชุมชนอีสานหลาย ๆ หมู่บ้าน หมู่บ้านเจ้าภาพจะปลุกโรงเรือ เรียกว่า ผามบุญ ไว้ต้อนรับ ชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่น และดูแลจัดหาอาหารสำหรับทุกๆ คน เข้าของวันงานชาวบ้านจะร่วมกันทำบุญ ประกวดประชัน แห่และจุดบั้งไฟที่ตกแต่ง อย่างงดงาม บั้งไฟของหมู่บ้านใดจุดไม่ขึ้นชาวบ้านหมู่บ้านนั้นจะถูกโยนลงโคลนเป็นการทำโทษ และจะมีการแข่งพ้อนกันอย่างสนุกสนาน และจะมี การแข่งปลัดขิกร่วมอยู่ในขบวนด้วยเสมอ โดยมีความเชื่อว่าเป็นการไล่ผีให้พ้นออกไปจากหมู่บ้านและเร่งให้แถนส่งฝนลงมาเร็วๆ

๗. เดือนเจ็ด บุญข้าอະ (บุญเบิกบ้าน)

ช่วงที่จัด เดือน มิถุนายน

ลักษณะงาน บุญข้าอະ หรือบุญเบิกบ้าน เกิดตามความเชื่อที่ว่าเมื่อถึงเดือนเจ็ดต้องทำบุญชำระจิตใจให้สะอาดและเพื่อ ปิดเป่ารังควาญสิ่งไม่เป็นมงคลออกจากหมู่บ้านบาง ท้องถิ่นเรียกประเพณีนี้ว่าบุญเบิกบ้านซึ่งมีพิธีกรรมทั้งทางศาสนาพุทธและไสยศาสตร์ ในวันงานชาวบ้านจะพากันนำภัตตาหารมาถวายแด่พระภิกษุ สงฆ์และร่วมกัน ฟังเทศน์ฟังธรรม รวมทั้งมีการเช่นไหว้ศาลหลักบ้าน เพื่อขอความคุ้มครองให้พ้นจากภัยพิบัติและช่วยขับไล่สิ่งไม่ดีไม่งามออกไปจากหมู่บ้าน ให้บ้านเกิดความเป็นสิริมงคลงานเล็กๆแต่มีความสำคัญจุดประสงค์เพื่อล้างเสนียดจัญไรที่เกิดกับหมู่บ้าน เพื่อให้หมู่บ้านสงบสุข

๘. เดือนแปด บุญเข้าพรรษา

ช่วงที่จัด วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘

ลักษณะงาน บุญเข้าพรรษาของภาคอีสาน เป็นประเพณีทางพุทธศาสนาคล้ายคลึงกับทางภาคกลาง คือจะมีการทำบุญตักบาตร ถวายผ้าอาบน้ำฝน สงบ จีวรและ เทียนพรรษา หากแต่ในภาคอีสานจะจัดชบวนแห่เทียน อย่างยิ่งใหญ่และมักมีการประกวดความสวยงามของเทียนจากแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งตกแต่ง สลักเสลาเทียนเป็นลวดลาย เรื่องราวทางพุทธศาสนาอย่างสวยงาม เมื่อแห่เทียนมาถึงวัดชาวบ้านจะรับศีล รับพรฟังธรรม ตอนค่ำจะเวียนเทียน รอบพระอุโบสถ เมื่อถึงวันเพ็ญเดือนแปดตอนเช้าญาติโยมก็จะนำดอกไม้ธูปเทียน ข้าวปลา อาหาร มาทำบุญตักบาตรที่วัดตอนบ่าย จะนำสบงจีวร ผ้าอาบน้ำ เทียนพรรษา และดอกไม้ธูปเทียนมาถวายพระภิกษุที่วัด แล้วรับศีลฟังธรรมพระเทศนาพอถึงเวลาประมาณ ๑๙.๐๐-๒๐.๐๐ น. ชาวบ้านจะนำดอกไม้ธูปเทียนมารวมกันที่ศาลาโรงธรรมเพื่อรับศีล และเวียนเทียนจนครบสามรอบ แล้วจึงเข้าไปในศาลาโรงธรรมเพื่อฟังพระธรรมเทศนาจนจบ จากนั้นจะแยกกันกลับบ้านเรือนของตน ส่วนผู้ที่มีศรัทธาแก่กล้าก็จะพากันรักษาศีลแปดจนถึงเช้าวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นวันแรมหนึ่งค่ำเดือนแปด อันเป็นวันเข้าพรรษา ซึ่งพระภิกษุจะ ต้องจำพรรษาในวัดของตนเป็นเวลาสามเดือน

๙. เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน

ช่วงที่จัด เดือน สิงหาคม

ลักษณะงาน บุญข้าวประดับดิน จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนเก้าเป็นการทำบุญให้ญาติผู้ล่วงลับ โดยการนำข้าวปลาอาหารคาวหวาน หมากพลู บุหรืออย่างละเอียดเล็กน้อย ห่อด้วยใบตองเป็นสองห่อ กลัดติดกันเตรียมไว้ตั้งแต่หัวค่ำ ครั้นถึงเวลาตีสาม ตีสี่ของวันรุ่งขึ้น จะนำห่ออาหารและหมากพลูไปวางไว้ตามโคนต้นไม้รอบๆ วัด เพื่อให้ญาติพี่น้องผู้ล่วงลับ รวมทั้งผีไร้ญาติอื่นๆ ซึ่งเชื่อว่าจะมาเยี่ยมญาติพี่น้องในเวลานี้มารับไป เพื่อจะได้ไม่อดอยากหิวโหย นอกจากจะเป็นการทำบุญและทำทานแล้วยังแสดงถึงความกตัญญูอีกส่วนด้วย

๑๐. เดือนสิบ บุญข้าวสาก

ช่วงที่จัด วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐

ลักษณะงาน บุญข้าวสากเป็นประเพณีในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ ซึ่งชาวบ้านจะจัดเตรียมสำหรับอาหาร ซึ่งบรรจุข้าวเหนียวอาหารแห้ง เช่น ปลาอย่าง เนื้ออย่าง แจ่วบองหรือ น้ำพริกปลาร้า และห่อข้าวเล็กๆ อีกห่อหนึ่งสำหรับอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับและนำไปทำบุญที่วัด โดยจะเขียนชื่อเจ้าของสำหรับอาหารและเครื่องไทยทานใส่ไว้ในบาตร เพื่อให้พระในวัดจับสลาก หากภิกษุรูปใดจับสลากได้ชื่อผู้ใด ก็จะได้สำหรับอาหารพร้อมเครื่องไทยทานของเจ้าภาพนั้นๆ

๑๑. เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา

ช่วงที่จัด วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑

ลักษณะงาน บุญออกพรรษาในเดือนสิบเอ็ดนอกจากจะเป็นโอกาสที่พระภิกษุสงฆ์จะแสดงอาบัติและว่ากล่าวตักเตือนกันแล้ว ชาวบ้านในภาคอีสานยังมีกิจกรรมกันอีกหลายอย่าง ทั้งประเพณีตักบาตรเทโว การจุดประทีปโคมไฟประดับประดาตามต้นไม้ บางแห่งนำต้นอ้อย หรือไม้ไผ่มามัดเป็นเรือจุดโคมแล้ว นำไปลอยในแม่น้ำที่เรียกว่า การไหลเรือไฟ เพื่อเป็นพุทธบูชาสำหรับหมู่บ้านที่อยู่ไกล แหล่งน้ำจะนิยมทำปราสาทผึ้งหรือผาสาดผึ้ง ทำจากกาบกล้วยประดับประดาด้วยขี้ผึ้ง ซึ่งทำเป็นดอกไม้ แต่ปัจจุบันมักใช้ขี้ผึ้งมาตกแต่งปราสาททั้งหลาย แล้วจัดขบวนแห่มาถวายที่วัดอย่างสนุกสนาน

๑๒. เดือนสิบสอง บุญกฐิน

ช่วงที่จัด วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ วันเพ็ญเดือน ๑๒

ลักษณะงาน บุญกฐินคือ บุญที่เรียกว่า “กาลทาน” นี้มีกำหนดให้ทำได้เฉพาะใน ช่วงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุก ปี จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “บุญ เดือน ๑๒” ชาวอีสานเชื่อว่าผู้ใดได้ทำบุญกฐินจะไม่ตกรกและจะได้รับผลบุญที่ทำในชาตินี้ไว้เก็บกินในชาติหน้า งานบุญกฐินจึงจัดเป็นงานสำคัญ ในส่วนพิธีกรรมนั้นคล้ายคลึงกับภาคกลางแต่ที่ชาวอีสานและเครื่องบริวารกฐิน ซึ่งส่วนมากจะเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนมาตั้งวางไว้ในที่เปิดเผยเพื่อให้ญาติพี่น้อง หรือชาวบ้าน ใกล้เคียงนำสิ่งของ เช่น เสื้อ หมอน อาสนสงฆ์ ฯลฯ มาร่วมสทบ ทอนเย็นของวันรวมก็จะนิมนต์ พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ตอนกลางคืน อาจจัดให้มีมหรสพต่างๆ และที่ขาดไม่ได้ในงานบุญ กฐินก็คือ ต้องจุด “บั้งไฟพลุ” อย่างน้อยจำนวน ๔ บั้ง เอาไว้จุดเมื่อตอนหัวค่ำหนึ่งลูก ตอนดึกหนึ่งลูก ตอนใกล้สว่างหนึ่งลูก และตอนถวายกฐินอีกหนึ่งลูก นอกจากจุดบั้งไฟพลุแล้วก็จะจุดบั้งไฟทะเลเป็นระยะ ๆ ในขณะที่แห่กฐินรุ่งเช้าเป็นขบวนแห่กฐินจาก บ้านไปถวายพระสงฆ์ที่วัด เมื่อถึงวัดต้องแห่เครื่องกฐินเวียนขวาสามรอบ รอบศาลาโรงธรรม จากนั้นจึงนำเครื่องกฐินขึ้นตั้งบนศาลาโรงธรรม นำข้าวปลา อาหารถวายพระ ถวายตอนเช้าก็เลี้ยงพระตอนฉันจังหัน แต่ถ้าถวายตอนบ่ายก็จะเลี้ยงพระตอนเพล เมื่อพระสงฆ์สามเณรฉันเสร็จแล้วผู้เป็นเจ้าของภาพ องค์กฐินจะจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย นำรับศีลแล้วกล่าวคำถวายกฐินเป็นเสร็จพิธี ส่วนพระสงฆ์เมื่อมีกฐินมาทอดที่วัดก็จะประชุมสงฆ์แล้วให้ภิกษุรูป หนึ่งเสนอต่อที่ประชุมสงฆ์ว่าควรให้แก่ภิกษุ (เอื่อนามภิกษุ) ที่สมควรจะได้รับกฐิน ส่วนมากก็เป็นเจ้าอาวาสวัดนั้นๆ เมื่อที่ประชุมสงฆ์เห็นชอบตามที่ผู้เสนอ ก็จะเปล่งคำว่า “สาธุ” พร้อมกันจากนั้นญาติโยมก็จะพากันถวายเครื่องปัจจัยไทยทานแต่ภิกษุสามเณรอื่น ๆ ทั้งวัด พระสงฆ์รับแล้วจะอนุโมทนาและให้พรเป็นเสร็จพิธีจะขาดไม่ได้ คือ การเฉลิมฉลองโดยการจุดพลุบั้งไฟอย่างเอิกเกริกในขณะที่แห่ขบวนกฐินมาที่วัด

๑๓. วันคริสต์มาส

ช่วงที่จัด วัน ๒๕ ธันวาคม ของทุกปี

ลักษณะงาน เทศกาลคริสต์มาส Christmas หรือ X mas ตรงกับวันที่ ๒๕ ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งวันที่ ๒๕ ธันวาคม นั้นเป็นวันประสูติของพระเยซู ศาสดาแห่งศาสนาคริสต์ โดยพระองค์ประสูติที่เมืองเบธเลเฮมและเติบโตที่เมืองนาซาเรท ซึ่งปัจจุบันคือประเทศอิสราเอล ตามหลักฐานในพระคัมภีร์ได้บันทึกไว้ว่า พระเยซูเจ้าประสูติในสมัยที่จักรพรรดิซีซาร์ ออกุสตุส แห่งจักรวรรดิโรมัน ซึ่งทรงสั่งให้ทะเบียนสำมะโนครัวทั่วทั้งแผ่นดิน หมู่บ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ ก็จะมีงานเฉลิมฉลองเทศกาลคริสต์เป็นประจำทุกปี

ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลจี้ว อำเภอยะผาง จังหวัดนครราชสีมา

ประเภท	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ผลงานที่สำคัญ	หมายเหตุ
๑.ด้านเกษตรกรรม	๑. นายยอด ประทุมโต	๒	การทำเกษตรผสมผสาน	
	๒. นายอุทัย รักบุญ	๑๑	การทำเกษตรผสมผสาน	
	๓. นางวาลีณี ฝืนดี	๑๑	การทำเกษตรผสมผสาน	
	๔. นายชูนันต์ กระบัตทอง	๘	โคก หนอง นา	
	๕. นายวิจิต สัจรัมย์	๗	โคก หนอง นา	
๒.ด้านหัตถกรรม	๑. นางกัณหา คมโรสง	๑๔	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๒. นายบุญมา หมั่นแสวง	๖	การจักสานเครื่องใช้จากไม้ไผ่	
	๓. นางดอกไม้ ชุ่มกลาง	๑	การทำดอกไม้จันทน์	
	๔. นางปาน นวไตรทิพย์สกุล	๑๔	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๕. นางสาวาราย วรงค์อำมาตย์	๑	การทอผ้า	
	๖. นางบุญมี คู่กระสัง	๑	การทอผ้า	
	๗. นางสมัย อาศัยรัมย์	๘	การทอเสื่อ	
	๘. นางน้อย สุวรรณมาลี	๘	การทอเสื่อ	
	๙. นางโถ ขาวพิมาย	๘	การทอเสื่อ	
	๑๐. นายเชียว อินทวิเชียร	๘	การจักสานเครื่องใช้จากไม้ไผ่	
	๑๑. นางไพล วัฒนา	๑	การจักสานเครื่องใช้จากไม้ไผ่	
	๑๒. นางอุบล วารินทร์	๒	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๑๓. นางสมร ตีนาเต	๒	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๑๔. นางทองสุข พากาณผาย	๑๓	การทอผ้า	
	๑๕. นางสี สอนศิลา	๑๔	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๑๖. นางคำไพ แถวโสภา	๑๔	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๑๗. นางสไบแพร กัณหา	๑๔	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๑๘. นางสะอั้ง แก้วไทย	๕	การทอผ้าที่กระตุก	
	๑๙. นางโสภา ดีไพร	๑๔	การเลี้ยงไหม / การทอผ้าไหม	
	๒๐. นายเกลี้ยง ชินหัวดง	๒	การจักสานไม้ไผ่	
	๒๑. นายสมศรี แสงศรี	๑๐	การจักสานไม้ไผ่	
	๒๒. นายมา ลุ่มประดา	๑๐	การจักสานไม้ไผ่	
	๒๓. นายพงษ์ บุญทุม	๑๐	การจักสานไม้ไผ่	
	๒๔. นายตู้ อินทวิเชียร	๑๓	สานแห	
	๒๕. นายชุม พูนนอก	๑๓	สานแห	
	๒๖. นางกุหลาบ จำปาจันทร์	๑	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานตำบลจี้ว	
	๒๗. นางบุญเรือน อินทวิเชียร	๕	กลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์ตำบลจี้ว	

ประเภท	ชื่อ - สกุล	หมู่ที่	ผลงานที่สำคัญ	หมายเหตุ
๓. ด้านอุตสาหกรรม	๑. นายรัชชัย ภักดีตุลละ	๑๔	การทำเฟอร์นิเจอร์ไม้	
	๒. นายหนุ่ย คมไธสง	๑๔	ช่างไม้	
	๓. นายคาน ปะวะโน	๒	ทำวงกบประตู	
	๔. นายชม สัตย์ซำ	๒	ช่างไม้ / ทำบ้านเรือน	
	๕. นายณรงค์ แกรงพิมาย	๒	ช่างไม้ / ทำบ้านเรือน	
	๖. นายสม สอนศิลา	๑๔	ช่างไม้	
	๗. นายนิพนธ์ พิมพาลี	๑๔	ช่างไม้	
	๘. นายประดิษฐ์ ทนาไธสง	๒	ช่างไม้	
๔. ด้านการแพทย์ไทย	๑. นางพรพิมล แสงตะวัน	๑๔	การนวดแผนไทย	
	๒. นายยวน คำมะเร็ง	๕	การนวดแผนไทย	
	๓. นายพยนต์ นิยมสัตย์	๑๔	การนวดแผนไทย	
	๔. นางกิตติการ พันธุ์พรม	๖	การนวดแผนไทย	
๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
๖. ด้านศิลปกรรม	๑. นายหนุ่ย คมไธสง	๑๔	การเล่นดนตรีพื้นบ้าน	
	๒. นายทองใบ ลีสม	๑	เป่าแคน	
	๓. นายน้อย คล่องการ	๘	ร้องลิเก	
	๔. นายเหลือ คำกลาง	๘	ร้องเพลงโคราช	
	๕. นางสมบุญ ค่องการ	๑	ร้องหมอลำ	
	๖. นางเฉลียว ป้องนาน	๑	ร้องหมอลำ	
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม				
๘. ด้านอื่นๆ	๑. นางธัญทรัพย์ อิมพรมราช	อบต.จิว	การแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร	
	๒. นายบุญมา แซ่ขุนทด	๑๔	ทำบั้งไฟ	
	๓. นายทวีชัย แยมศรี	๑๔	หมอทำขวัญ	
	๔. นายเลียม โมรานอก	๑๑	หมอทำขวัญ	

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การมัดหมี่ ทอผ้าไหม
ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นางกัณหา คมไธสง อายุ 45 ปี
ที่อยู่ 247 หมู่ 14 บ้านหนองม่วงงาม ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การมัดหมี่ ทอผ้าไหม

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การมัดหมี่ ทอผ้าไหม
ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นางโสภา ศิไพร อายุ 47 ปี
ที่อยู่ 264 หมู่ 2 บ้านหนองม่วงหวาน ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การมัดหมี่ ทอผ้าไหม

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การเลี้ยงไหม, มัดมี, ทอผ้า
ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นางละอิ่ง แก้วไทย อายุ 44 ปี
ที่อยู่ 39 หมู่ 5 บ้านใหม่ทุ่งไร่จรรย์ ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การเลี้ยงไหม, มัดมี, ทอผ้า

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การ มัดหมี่ ทอผ้าไหม
ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นางสาวไพบเพร กัณหา อายุ 41 ปี
ที่อยู่ 47 หมู่ 14 บ้านหนองม่วงงาม ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การมัดหมี่ ทอผ้าไหม

ภูมิปัญญาไทยหมอสมนไพรประจำหมู่บ้าน

อุบุญเที่ยง มะรังศรี ปลุกพืชสมุนไพรรักษาโรค

เกิดวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495 อยู่บ้านเลขที่ 98 หมู่ 6 ต.จิว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา

อุบุญเที่ยงเป็นหมอสมนไพรประจำหมู่บ้านซึ่งเป็นวิชาความรู้ที่ตกทอดมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย

- ใครที่เจ็บป่วยไม่มากก็ไม่จำเป็นต้องไปหาหมอที่ โรงพยาบาลก็มาเอาสมุนไพรที่นี่ไปกินก็หายและ
ยังได้เอากลับไปปลูกกินเองที่บ้านด้วย

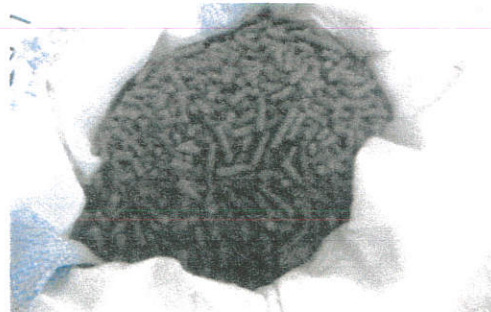
- และที่นิยมก็คือลูกประคบสมุนไพรเพื่อรักษาอาการปวดเมื่อย

- สมุนไพรที่ปลูกไว้มีกว่าร้อยชนิดแต่มีหลายชนิดที่มีคนชอบมาขอบ่อยๆคือ หญ้าหนวดแมว

รักษาอาการปวดหัวเป็นไข้, ฟ้าทลายโจร รักษาอาการหวัด, ขมิ้นเหลืองบำรุงเลือดรักษาแผล อาการคันแพ้ ถอนพิษและใช้เป็นเครื่องประพินผิวพรรณสำหรับสาว ๆ อีกด้วย

สมุนไพรที่ยังมีอีกมากมายพร้อมที่จะให้ทุกคนที่อยากรู้เรื่องสมุนไพร ได้มารู้จักและรักษาโรคภัยไข้เจ็บ โดยที่ไม่ต้องพึ่งยาสมัยใหม่เพื่อรักษาภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้สืบไป

แหล่งเรียนรู้ โรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

โรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ บ้านนาตะกู ต.จิว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา เกิดขึ้นได้เนื่องจากงบประมาณการช่วยเหลือของศูนย์ส่งเสริมพัฒนาจังหวัดนครราชสีมาและสมาคม APHD คาทอลิกแห่งประเทศไทย โดยมีแกนนำคือ อุบลฤทัย มะรังศรี

- โดยใช้งบประมาณในการก่อสร้างโรงผลิต และซื้อเครื่องจักรรวมทั้งการสร้างกลุ่มเครือข่าย
 - มีสมาชิกของกลุ่มปัจจุบัน 97 คน
 - ส่วนประกอบของปุ๋ยชีวภาพคอกุ้ง มูลสัตว์ 20 กก. แกลบคั่ว 5 กก. กากน้ำตาล 1 กก. น้ำส้มไม้ครึ่ง กก. ผงรื้อ 2 กก. ถ้ำข้าว 5 กก. น้ำ 10 กก.
 - การใช้ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด ไร่ละ 2 ถุง ในตอนแรกที่ใช้ ครั้งต่อไป 25 ไร่ต่อ 10 ถุง
 - ซึ่งการใช้ปุ๋ยชีวภาพนี้จะประหยัดงบประมาณมากกว่าปุ๋ยเคมี ไม่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม สามารถรวมกลุ่มกันสร้างอาชีพได้พึ่งพาตนเอง ตามทฤษฎีใช้ชีวิตอย่างพอเพียงของในหลวง
 - ความสามารถในการผลิต 500 ถุงต่อเดือน ราคาขาย ถุงละ 250 บาท ซึ่งสร้างรายได้ให้กับสมาชิกอย่างงาม
- แหล่งเรียนรู้แห่งนี้ยังมีการเผยแพร่ความรู้ต่อทุกคนที่สนใจอีกด้วย

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
ช่างไม้,ทำเฟอร์นิเจอร์
ตำบลจิ้ว อำเภอยะผาง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นายรัชชัช กักคิตุละ อายุ 57 ปี
ที่อยู่ 153 หมู่ 2 บ้านหนองม่วงหวาน ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การทำเฟอร์นิเจอร์,ช่างไม้

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
เครื่องจักรสานจากไม้ไผ่
ตำบลจิ้ว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นายสุรพล สืบสำราญ อายุ 81 ปี
ที่อยู่ 194 หมู่ 14 บ้านหนองม่วงงาม ต.จิ้ว อ.กำแพงแสน จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การทำเครื่องจักรสานจากไม้ไผ่

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การทำปุ๋ยหมัก
ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นายบุญเที่ยง มะรังศรี อายุ 57 ปี
ที่อยู่ 98 หมู่ 6 บ้านนาตะคุ ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน การทำปุ๋ยหมัก

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
นักดนตรีพื้นบ้าน, ช่างไม้
ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อ นายหนุ่ย คมไธสง อายุ 46 ปี
ที่อยู่ 247 หมู่ 14 บ้านหนองม่วงงาม ต.จิ้ว อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
มีความรู้ด้าน ดนตรีพื้นบ้าน ช่างไม้

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
 กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรตำบลจิ้ว
 นางธัญทรัพย์ อิมพรมราช
 306 หมู่ที่ 1 ตำบลจิ้ว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มแปรรูปสมุนไพร
 องค์การบริหารส่วนตำบลจิ้ว

ผลิตภัณฑ์ของเรา มีอะไรบ้าง

สบู่สมุนไพร
 มี 4 สูตร
 -สูตรน้ันโพล
 -สูตรกลอกลาเวน
 -สูตรใบย่านาง
 -สูตรมะนาว

แชมพูสมุนไพร
 มี 4 สูตร
 -ชาใบหม่อน (ชินชาทิพย์)
 -กัญชา-ใบหม่อน-ใบเตย
 -ฟ้าทะลายโจร+ชาใบหม่อน
 -ชาใบหม่อนอัญชัน (สีบัวโรย)

สเปรย์กันยุง
 มี 3 สูตร
 -สูตรตะไคร้หอม
 -สูตรเปลือกส้มโอ
 -สูตรกลิ่นมะกรูด

เซรั่มทาผิว/สกัดเข็น
 มี 4 สูตร
 -สูตรกลอกลาเวน
 -สูตรกลอกลาเวน
 -ว่านหางจระเข้+น้ำมันมะพร้าว (สกัดเข็น)
 -ว่านหางจระเข้+น้ำมันข้าว (สกัดเข็น)

ครีมทาผิว
 มี 1 สูตร
 -ว่านหางจระเข้+น้ำมันข้าว
 (ผสมครีมกันแดด)

น้ำยาล้างจาน
 มี 3 สูตร
 -สูตรมะนาว
 -สูตรอัญชันใบเตย
 -สูตรมะกรูด

ยาหม่อง
 มี 3 สูตร
 -กลิ่นตะไคร้หอม
 -กลิ่นโพลสด
 -กลิ่นมะลิ

น้ำมันนวด
 มี 2 สูตร
 -สูตรน้ันโพล
 -สูตรน้ันโพล-ว่านเข็นเหลือง

ขมิ้นผง
 มี 2 สูตร
 -เชยทุบมะกรูด/ใบย่านาง/อัญชัน
 -ครีมขมิ้น/มะกรูด/อัญชัน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

การทำเกษตรแบบผสมผสาน “โคก หนอง นา”

นายวิจิต สัจจรัมย์

บ้านโนนรัง หมู่ที่ 7 ตำบลจิ้ว อำเภอยัญญ์ จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การทำเกษตรแบบผสมผสาน “โคก หนอง นา”
นายชอนันต์ กระบัตทอง
บ้านหนองนา หมู่ที่ 8 ตำบลจิ้ว อำเภอยี่งอ จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
การนวดแผนไทย การนวดน้ำมัน การนวดคลายเส้น
นางกิตติกาน พันธุ์พรม
บ้านนาตะคุ หมู่ที่ 6 ตำบลจิ้ว อำเภอยะแยง จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จักสานตำบลจิ้ว
นางกุหลาบ จำปาพันธ์
306 หมู่ที่ 1 ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิปัญญาชาวบ้าน
กลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์ตำบลจิ้ว
นางบุญเรือน อินทวิเชียร
306 หมู่ที่ 1 ตำบลจิ้ว อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

